

Overzicht thema's dossier gaswinning

Versie 11 juli 2018

Deze conceptnotitie biedt overzicht van de diverse thema's, de (lobby)doelen, een korte schets van de context, wat er de komende periode moet gebeuren en eventuele losse eindjes. De thema's zijn:

1. Schadeafhandeling
2. Versterkingsoperatie
3. Toekomstperspectief
4. Aansturing/ governance
5. Gaswinningsniveau
6. Overige zaken

PM. nog aanvullen welke opdrachten aan AB worden meegegeven? Bv:

- Meer rust in dossier aanbrengen
- Betere regionale samenwerking tot stand brengen
- Bij diverse thema's bestuurlijke portefeuillehouders aanwijzen? (daar sorteren we in tabellen wel op voor).

1. Schadeafhandeling

Doel:

Publieke schadeafhandeling

Context:

- Minister Wiebes en NAM hebben beloofd dat op 9 juli 2018 alle 6000 (oude) schades opgelost zijn.
- Tijdelijke situatie TCMG is begonnen
- Er komt een publiek Schadefonds, inclusief bijbehorend wetsvoorstel. Onze inzet:
 - De inrichting van een ZBO om het schadefonds in onder te brengen mag geen enkele belemmering opleveren voor een integrale aanpak
 - Alle doelgroepen (inwoners, bedrijven, boeren, overheden) kunnen met alle soorten schade een beroep doen op het schadefonds.
 - Andere mijnbouwactiviteiten (zout, magnesium) in Groningen worden hieronder gebracht.

Komende periode:

Wat moet gebeuren?	Wie?	Wanneer?	Bijzonderheden?	Bestuurlijk portefeuillehouder?
Regionale reactie op het wetsvoorstel schadefonds	Regionaal deel expertteam schade (incl GBB/Gasberaad)	? @ besluitvorming in alle colleges	JA: deadline consultatie is midden in reces. Bestuurlijk verzoek indienen om dit uit te stellen tot half september?	PM.

Losse eindjes:

- Monitoren hoeveel inwoners gang naar arbiter maken bij oude schades?
- Fiscaliteit bij uitbetalen schadevergoeding / invloed op uitkeringen? (zie brief woonbond)
- Hoe worden schades opgelost bij gaswinning in kleine velden?
- 1-loket gedachte?

2. Versterkingsoperatie

In het AB-Regio van 20/7 wordt u op de hoogte gebracht van de processtappen om in september tot een nieuw plan van aanpak versterkingsoperatie te komen.

3. Toekomstperspectief

Doel:

Meerjarig financieel- en beleidscommitment van het Rijk.

Context

- In het AB van vrijdag 13 juli is een projectopdracht geagendeerd voor het proces voor het onderdeel toekomstperspectief in aanloop naar het bewindslidenoverleg dat begin oktober. Nadere informatie is te vinden in deze projectopdracht.

Uitgangspunten van deze opdracht:

1. *Er moet een programma inclusief investeringsagenda worden opgesteld aan de hand van de volgende drie pijlers:*
 - Kracht en trots / stads en dorpsvernieuwing /leefbaarheid, zorg en sociale agenda
 - Energie en klimaat
 - Economie en arbeidsmarkt
2. *De bijdragen van andere partijen moet in beeld worden gebracht (bedrijven, woco's etc)*
 - Bijdragen van derden in kaart brengen
 - Commitment van andere partijen dan de overheden in beeld brengen
 - Zo veel mogelijk in beeld brengen om "van 1 publieke euro 3 maken"
3. *Benodigde additionele rijksbijdragen en beleidscommitment in beeld brengen*
4. *Relevantie van dit hele programma voor regio en rijk in beeld brengen*
 - Hoe helpt dit Groningen?
 - Wat hebben inwoners hieraan?
 - Hoe sluit dit aan bij Rijksbeleid?
5. *Een besturingsmodel ('Project Board') voor besluiten over financiering*
 - Betrek hierbij ervaringen van MIRT, Waddenfonds, Economic Board Groningen en andere nationale opgaven etc)
 - Regio in de lead op de middelen, rijk gecommiteerd op de inhoud
 - Eerste inventarisatie deelnemers Project Board

Komende periode:

Wat moet gebeuren?	Wie?	Wanneer?	Bijzonder heden?	Bestuurlijk portefeuillehouder ?
<ul style="list-style-type: none"> - Aantrekkelijk document (beeld /quotes van relevante spelers : publiek en privaat) - Overzicht van een omvangrijk (investerings)programma over de drie programmaliijnen voor de korte (1 en 2 jaar) en langere termijn (10 jaar) - Beleidscommitment vanuit regio en rijk in beeld gebracht - Een eerste uitwerking van een besturing/besluitvorming smodel voor het Fonds / Nationaal Programma Groningen - inclusief juridische implicaties - Duidelijkheid bieden waar de regio op in zet en welke rijksbijdrage nodig zijn. Ook moet helder zijn wat dit bijdraagt aan doelen op het gebied van bv energie en werkgelegenheid. 	Extern bureau onder ambtelijke begeleiding (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)	Week 29 tm 36		Bestuurlijke trekkers: Brouns, Den Oudsten, Van Beek, F. De Vries, Beukema

4. Aansturing/ Governance

Doel:

- Tripartite publieke aansturing van de versterkingsoperatie en het perspectiefdeel (gemeenten, provincie en rijk)
- De inrichting van een ZBO voor het Instituut Mijnbouwschade Groningen mag geen belemmering opleveren voor een integrale aanpak. In de wet moet worden geregeld dat de regio zeggenschap heeft bij vaststelling van de kaders, dat sprake is van een integrale aanpak en er moet een wettelijke grondslag worden opgenomen voor gegevensuitwisseling.
- Bij de inrichting van het besturingsmodel staat de inhoud voorop (vorm volgt inhoud), het model moet voldoen aan een aantal uitgangspunten (zie bijlage) en aan het principe van 'noodzakelijk & voldoende'. Hiermee wordt bedoeld dat telkens is nagegaan welke besturing noodzakelijk is (bv: is coördinatie van de versterkingsoperatie noodzakelijk?) en in welke mate sprake moet zijn van besturing (bv: hoeveel coördinatie op de versterkingsoperatie is voldoende?).
- Slagvaardige + dienende uitvoeringsorganisaties (geldt voor alle betrokken uitvoeringsorganisaties).
- Eén loket gericht op de inwoners van Groningen.

Context:

Naar aanleiding van het BO van 4 juni jl. hebben Henk Mulder (gemeentesecretaris Midden-Groningen) en (10)(2e) (provincie Groningen) de opdracht gekregen om een regionaal voorstel voor de besturing op te stellen. In het AB Regio van 22 juni 2018 is dit voorstel besproken. Het is op een aantal punten aangepast (mn daar waar het gaat over de samenstelling AB/DB) en vormt de basis voor de gesprekken van de regio met het Rijk. Over het voorstel vindt ambtelijk overleg plaats met EZK en BZK. Op dinsdag 10 juli jl. is er een overleg geweest met Bert van Delden van BZK. BZK lijkt positief te staan ten opzichte van het regionale voorstel, heeft in ieder geval aangegeven het voorstel te begrijpen. Vrijdag 13 juli as vindt overleg plaats met Anita Wouters van EZK. EZK lijkt kritischer te staan tegenover gezamenlijke aansturing in een gemeenschappelijke regeling (zie ook de opmerkingen hieronder). Het regionale voorstel is als bijlage 2a bijgevoegd.

Een aantal recente ontwikkelingen is van belang voor de besturing:

- Herman Sietsma is per 28 juni 2018 aangesteld als waarnemend NCG. Hij geeft leiding aan de uitvoeringsorganisatie, is aanspreekpunt voor inwoners, bestuurders en maatschappelijke organisaties en geeft uitvoering aan besluitvorming door bestuurders in het overleg rijk-regio. Daarnaast heeft de waarnemend NCG de taak om de organisatie van de NCG te begeleiden naar de nieuwe situatie waarin de NAM geen rol meer heeft in de besluitvorming over de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie. Er is een afstemmingsoverleg ingericht (10)(2e) (10)(2e) Johan Koopmans, Henk Mulder) dat het aanspreekpunt vormt voor de waarnemend NCG.
- Tijdens het BO van 2 juli jl. is afgesproken dat de versterking van batch 1588 doorgaat en dat voor batch 1581 het advies van de Mijnsraad wordt gevolgd (zie het verslag met het onderhandelingsresultaat dat u eerder is toegestuurd).

- Het Rijk heeft eind juni 2018 een Akkoord op Hoofdpijnen gesloten met NAM en ExxonMobil. In dit akkoord is overeengekomen dat de betrokkenheid van NAM bij de schadeafhandeling en de versterkingsopgave wordt beperkt tot de betaling van de daaruit voortvloeiende kosten. Zowel voor de schadeafhandeling als de versterkingsoperatie is in het Akkoord op Hoofdpijnen bepaald dat de Staat een onafhankelijke publiekrechtelijke entiteit ("Fonds") zal inrichten. Deze entiteiten worden op exclusieve basis belast met respectievelijk de vaststelling en afhandeling van schade door bodembeweging die het gevolg is van de gaswinning uit het Groningenveld en de berging Norg UGS en de uitvoering van de versterkingsopgave, inclusief de prioritering.
- In het voorstel voor besturing van de regio wordt uitgegaan van een tripartite aansturing van de versterkingsoperatie en het perspectiefdeel. Daarbij wordt voor de versterking gedacht aan een gemeenschappelijke regeling. In het hiervoor genoemde Akkoord op Hoofdpijnen wordt echter gerefereerd aan de Kaderwet zbo's, waarmee lijkt te worden bedoeld dat de fondsen de vorm van een zbo krijgen.¹
- Daarnaast geeft minister Wiebes in zijn brief van 3 juli 2018 aan de Tweede Kamer aan dat met het *Wetsvoorstel publieke aansturing en uitvoering versterkingsoperatie* de verantwoordelijkheid van de minister van EZK voor de versterking zal worden ingevuld. "De vormgeving is op dit moment nog onderwerp van overleg tussen het Rijk en de betrokken andere overheden", zo schrijft de minister. In het Wetsvoorstel minimalisering gaswinning, dat op 5 juli jl. door de Tweede Kamer is vastgesteld is geregeld dat de zorgplicht om te voorkomen dat de veiligheid wordt geschaad bij de minister van EZK komt te liggen. Daarmee is volgens eerder genoemde kamerbrief en de toelichting op het voorstel de basis gelegd voor de publieke aansturing en uitvoering van de versterkingsoperatie.
- Voorgaande punten roepen de vraag op in hoeverre op rijksniveau al keuzes zijn gemaakt over de toekomstige inrichting van de besturing van de versterkingsoperatie.
- Voor de schadebehandeling heeft het rijk inmiddels een keuze gemaakt. Op 3 juli 2018 is het Wetsvoorstel Instituut Mijnbouwschade Groningen in consultatie gebracht. Zie hiervoor, bij thema 1. Het Instituut Mijnbouwschade wordt ingericht als zbo. Hierbij geldt een aantal aandachtspunten, die nu niet of onvoldoende in het wetsvoorstel zijn ondervangen:
 - In een zbo kan de bij de schadeafhandeling vereiste onafhankelijkheid geregeld worden. Van belang is wel dat de regionale overheden en maatschappelijke organisaties invloed kunnen uitoefenen op de wijze van afhandeling van schadeclaims (nb: dus niet op concrete dossiers). Invloed van de regio kan georganiseerd worden door de benoemingen van het bestuur te laten plaatsvinden op voordracht van de regio of door gemeenten, provincies en maatschappelijke organisaties zitting te laten nemen in een in te stellen Raad van Advies.
 - Tussen het versterkings- en schadespoor doet zich soms overlap voor. Zo is ongeveer een kwart van de honderd complexe schadegevallen verplaatst van het schade- naar het versterkingsspoor.

¹ Akkoord op Hoofdpijnen, artikel 5.13: Elk Fonds wordt opgezet met passende maatregelen voor beheer, verantwoording en controle. De aan te wijzen externe accountant controleert op grond van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen op getrouwheid, rechtmatigheid en doelmatigheid.

- In verband met de samenhang tussen de verschillende sporen is het van belang te voorzien in een wettelijke grondslag op basis waarvan persoonsgegevens kunnen worden uitgewisseld van het ene naar het andere spoor.

Geadviseerd wordt voorgaande aandachtspunten bij het wetsvoorstel voor het schadefonds in te brengen bij de internetconsultatie en hierop een lobby te voeren.

Komende periode:

Wat moet gebeuren?	Wie?	Wanneer?	Bijzonderheden?	Bestuurlijk portefeuillehouder?
Overleg met het rijk (EZK en BZK) over het regionale voorstel voor het besturingsmodel	Ambtelijk: (10)(2e) (10)(2e) (en (10)(2e) (10)(2e) Bestuurlijk: René Paas, Anno Wietze Hiemstra	Wk 28 ev		René Paas
Uitwerking besturing perspectiefdeel	Extern bureau onder ambtelijke begeleiding (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)	Week 29 tm 36		Bestuurlijke trekkers: Brouns, Den Oudsten, Van Beek, F. De Vries, Beukema
Besluitvorming BWO over inrichting besturing versterking en perspectiefdeel	Bewindsliedenoverleg	28 september 2018		
Reactie wetsvoorstel Instituut Mijnbouwschade Groningen (zie thema 1)	Zie thema 1	Uiterlijk 14-8-18		Zie thema 1

5. Gaswinningsniveau

Doel: via onze adviestaak en mogelijkheden van inspraak op ontwerp-instemmingsbesluit (ogv de Mijnbouwwet) regionaal druk blijven uitoefenen op terugbrengen van de gaswinning naar nul.

Context: De nieuwe Mijnbouwwet (ligt nu voor in Eerste Kamer) biedt regionale overheden de mogelijkheid om jaarlijks advies uit te brengen aan de minister wanneer hij de hoogte van de winning van het komend gasjaar vaststelt via de operationele strategie van NAM. Hierbij moet de minister ook telkens kijken naar het veiligheidsbelang en het maatschappelijk belang. Hierbij kijkt hij dan onder meer naar het tempo van de afname van de winning, het tempo van de versterking en in hoeverre wordt voldaan aan de veiligheidsnorm 10^{-5} . Als regio hebben wij jaarlijks de mogelijkheid hier op te adviseren.

Komende periode:

Wat moet gebeuren?	Wie?	Wanneer?	Bijzonderheden?	Bestuurlijk portefeuillehouder?
Advies aan minister voor instemmingsbesluit gasjaar 18/19	leder afzonderlijk college (raamwerk voor advies wordt opgesteld door de ambtelijke kopgroep en geaccordeerd door AB regio)	AB regio 13 juli leder college 24 juli		Afzonderlijke colleges
Zienswijze ² op ontwerp-instemmingsbesluit	Idem als advies hierboven	AB regio ntb leder college uiterlijk 25 september		Afzonderlijke colleges
Eventueel ³ beroepsprocedure tegen definitief instemmingsbesluit	Idem als advies hierboven	Binnen zes weken na 15 november		Afzonderlijke colleges

² Indienen zienswijze is min of meer noodzakelijk om later in het proces ook de mogelijkheid te hebben om beroep aan te tekenen tegen het definitieve instemmingsbesluit. Geen zienswijze indienen, betekent geen beroep meer mogelijk.

³ Besluit om in beroep te gaan is afhankelijk van de inhoud van het definitieve instemmingsbesluit dat de minister neemt.

6. Overige zaken

- Betere regionale samenwerking (o.a. op ambtelijk niveau)
- Goed doorgronden van de stand van zaken van diverse regelingen (zie ook stukken van de Bestuurlijke Stuurgroep van donderdag 12/7)
- Het Bestuursakkoord loopt eind 2018 af. Gaan we dit akkoord analyseren welke onderwerpen toch follow-up nodig hebben en die nu niet in het bovenstaande pakket zitten?
- Alle overheidsinzet dient volledig gecompenseerd te worden. Welke (bestuurlijke) actie vloeit hieruit voort?

CONCEPT